

اللهم صل على محمد

منش استادی و ویژگی‌های مدرسین موفق

مجتبی ازهری
عضو هیأت علمی دانشکده مهندسی عمران
تیر ماه ۱۴۰۲

معلم باید عاشق باشد و گرنه دانشجویان
این را به زودی
می فهمند و گم می شوند .
کلاس مال فهم و ارتقای ان است.

✓ منش استادی

✓ تدریس موفق و راهکارهای برآورد و ارزیابی شخصی اساتید از عملکرد خودشان

✓ نظرات و انتظارات دانشجویان از اساتید موفق

✓ تجربیات شخصی

✓ دغدغه های خودم به عنوان عضو هیات علمی

✓ و دغدغه های همکاران جوان

کلیه مطالب
حول پنج محور
بیان می شود

ویژگی های منش استادی

شایستگی علمی: دارا بودن معلومات عالی تخصصی روزآمد

شایستگی اخلاقی: تعهد شغلی ، ادب و متانت ، جدی بودن (البته نه خشن بودن) ، خوشرویی ، توان مواجهه با مشکلات رفتاری دانشجویان در کلاس و قدرت تعامل و تفاهم بادانشجویان و همکاران

شایستگی آموزشی: عشق به تدریس و محیط کلاس و دانشجو

شایستگی پژوهشی: محقق بودن و دارای روحیه پژوهشگری--داشتن خلاقیت -داشتن صداقت علمی -عدم تعصب-قدرت تجزیه و تحلیل مسائل علمی - داشتن پشتکار قوی و ناامید نشدن

آن چه که همگان به عنوان ملزومات یک مدرس و عضو هیات علمی به
آن باور دارند و بر آن تاکید می ورزند

تسلط استاد بر درس مورد تدریس و داشتن علم و تجربه در آن درس

خوش رویی و خوش خلقی و سعه صدر و صمیمی بودن و احترام گذاشتن به دانشجو

قدرت بیان و اداره کلاس و توان پاسخگویی به سوالات دانشجویان

ارزیابی منطقی و عادلانه و منصفانه از دانشجو

راهکارهای متنوعی برای دستیابی و تحقق این موارد ذکر شده است
که می توان به موارد آن بدین شرح اشاره کرد.

از مهمترین عوامل اصلاح و پیشرفت در امر تدریس، برآورد و ارزیابی
شخصی اساتید از عملکرد خودشان می باشد. این برآورد را می توان
طی پاسخ دائمی به سؤالهای دسته بندی شده در ادامه انجام داد.

انتخاب موسسه آموزشی:

✓ آیا من دانشگاه مناسبی را برای تدریس انتخاب نموده ام؟

نحوه آمادگی، برنامه ریزی و سازماندهی:

✓ آیا من موضوع های مورد تدریس (سرفصل مطالب) را
مبتنی بر سطح کلاس و برنامه های آموزشی درست
انتخاب کرده ام؟

آیا توانسته ام محیط فیزیکی کلاس را بگونه ای اداره نمایم که
منجر به ارتقاء آموزش شود؟

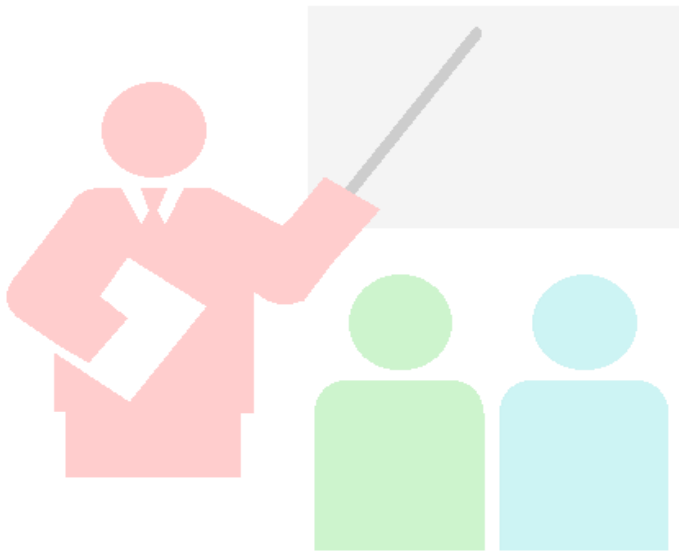

✓ در هر درس هدف های خاص مورد نظر است. آیا هدفهای خاص مربوطه برای من روشن است؟

✓ آیا انتظاراتی که از دانشجویان پس از اتمام تدریس باید داشته باشم برای من روشن است؟

✓ آیا من به هنگام انتخاب درس و هم چنین در طول تدریس، دانش کافی و احاطه علمی به مطالب مورد نظر داشته ام؟

✓ نکات اصلی یک درس کدامند؟ آیا تدریس من در هر جلسه و در تمام طول دوره دارای مقدمه، متن و نتیجه گیری بوده است؟

✓ آیا من برای تدریس به اندازه کافی منابع مفید لازم را مطالعه نموده و با آنها آشنا بوده ام؟

✓ آیا من برای برخورد با سطوح علمی متفاوت دانشجویان به هنگام تدریس آمادگی کافی داشته ام؟

مهارت‌های تدریس و برنامه ریزی کلان برای آن

✓ من چه فعالیتی برای تدوین و ارائه کل درس انجام داده ام؟

✓ چگونه مطمئن شوم که تدریس یک درس توسط من مؤثر، مفید و موفق بوده است؟

✓ من چه روشی برای تهیه “ طرح درس ” دارم؟

✓ من چگونه و طی چه برنامه ای در حال افزایش مهارتهای تدریس در خودم هستم؟

✓ سؤال کردن مؤثر و بموقع از دانشجویان

✓ نگاه کردن به دانشجویان برای تشخیص اینکه آیا آنها درس را دنبال می کنند یا نه؟

✓ پاسخ دادن مؤثر و باندازه به سؤالهای دانشجویان دارم؟

من چگونه می توانم مطمئن شوم که زمان بندی تدریس درست تنظیم شده است؟

✓ آیا به هنگام تدریس شوق و شور
و ابتکار در من آشکار است و برای
آن از آمادگی لازم برخوردارم؟

✓ ایا من توانسته ام اعتماد به نفس و خود باوری در
دانشجویان ایجاد کنم؟

✓ ایا من موفق به دادن امید- نشاط و شادابی به
دانشجویان شده ام؟

من چگونه از امکانات و روشهای جدید internet
تدریس از قبیل و سایر منابع اطلاعاتی استفاده می
کنم؟

ارتباطات

- ✓ من با سایر اعضای هیئت علمی چگونه ارتباط برقرار می کنم؟
- ✓ آیا نوع نوشتار من در هنگام ارائه درس و در تکالیف و ازمون ها برای دانشجویان قابل فهم است؟
- ✓ آیا من با آموزش دانشکده و دانشگاه در ارتباط هستم؟

مدیریت محیط کلاس

✓ آیا توانسته ام در دانشجویان این احساس را برانگیزم که کلاس متعلق به خود آن هاست و آنها می توانند با تلاش خود و کمک من مطالب درس را به خوبی فراگیرند؟

✓ چه بخش هایی از تدریس توجه آنها را بیشتر به خود جلب می کند؟

✓ در صورت وقوع یک ناهنجاری در کلاس، من چگونه با آن برخورد می کنم؟

✓ من برای جلب توجه جدید در کلاس از چه روشهایی استفاده می نمایم؟

✓ آیا من وضعیت روحی مناسبی برای سؤالهای ریز و درشت دارم؟

✓ آیا پاسخ های من به سؤالهای دانشجویان مفید و اقناع کننده است؟

✓ آیا من می توانم توجه کل کلاس را به مطالب مورد تدریس جلب کنم؟

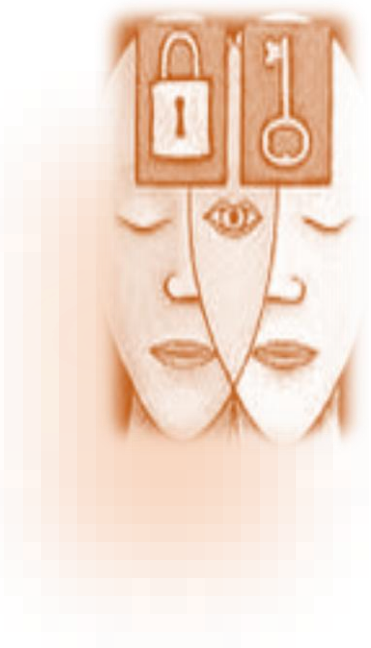
✓ آیا من برای هر دانشجو احترام و ارزش جداگانه قائل هستم؟

✓ آیا تدریس من می تواند موجب فکر کردن و ابتکار دانشجویان شود؟

✓ آیا من توانسته ام دانشجویان را در کارهای علمی گروهی درگیر کنم؟

✓ آیا من برای برخورد به سؤالات و نیازهای در سطوح مختلف توسط دانشجویان آمادگی دارم؟

✓ آیا دانشجویان در محیط کلاس من از آرامش و احساس ایمنی برخوردار هستند؟

فهم نیازهای دانشجویان

✓ من چه روش هایی را برای سازگاری با روحیات دانشجویانم بکار می گیرم؟

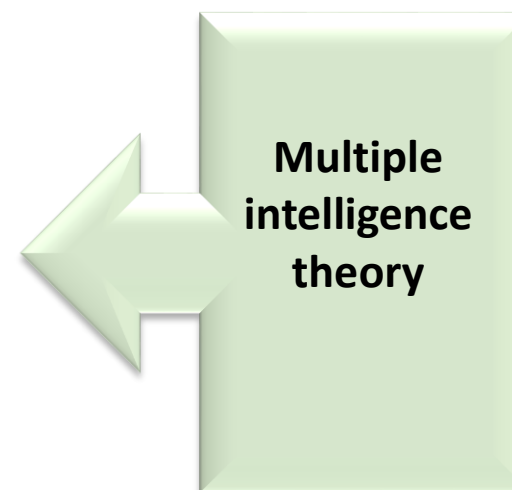
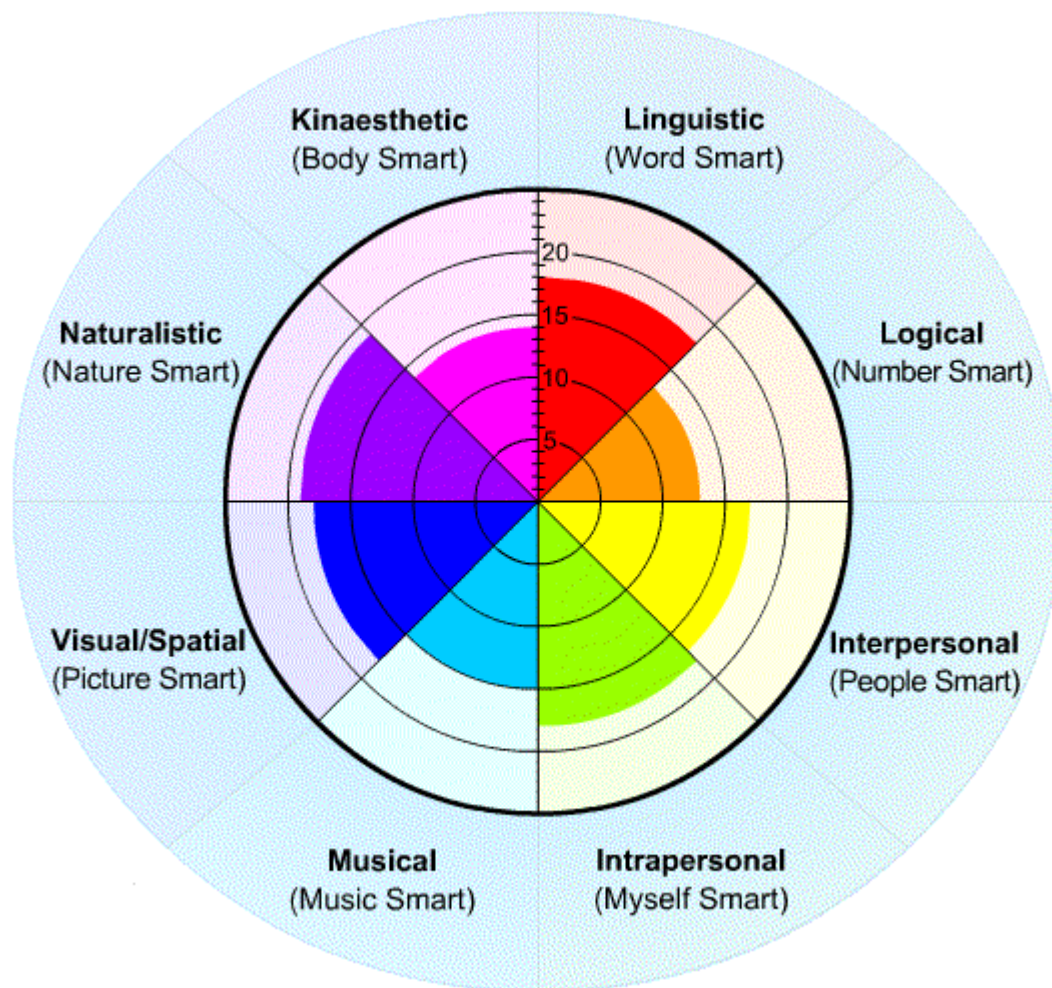
✓ من چگونه می توانم استعدادهای متفاوت دانشجویان مانند فهم تئوریک یا استعداد کار عملی را درک کنم؟

✓ من چه اطلاعاتی درباره وضعیت روحی، ترس ها، غم ها، گرفتاری ها و شادی های دانشجویانم دارم؟

✓ آیا مجموعه اطلاعات من درباره دانشجویان، در ارتقاء کیفیت تدریس مورد استفاده قرار می گیرد؟

✓ آیا من از تئوریهای پیشرفته ای مانند multiple intelligence theory برای برنامه ریزی تدریس خود استفاده می کنم؟

کیفیت کار حرفه ای

✓ آیا من برای یادگیری مستمر و بهبود دانش خود فعالیت می کنم؟

✓ من در کار تدریس خود کدام یک از کیفیت های زیر را از خود نشان می دهم:

✓ من از چه کیفیت کار حرفه ای برخوردار هستم؟

❖ خلاقیت و ابتکار

❖ شور و اشتیاق

❖ فعالیت گروهی

✓ من چه برنامه ریزی دراز مدتی را برای ارتقاء خود انتخاب نموده ام؟

✓ من چگونه وضعیت فعلی خود را ارزیابی می کنم؟

✓ آیا بهنگام کار و تدریس احساس راحتی می کنم؟

✓ آیا من اطلاعات روشنی درباره اخلاق کار حرفه ای در محیط دانشگاه دارم؟

✓ آیا من از شخصیت یک استاد واقعی برخوردارم؟

✓ آیا من توانسته ام یک شکل و روش موفق در تدریس مخصوص به خود به وجود آورم؟

✓ آیا من قدرت تحمل و استفاده از انتقادات دانشجویان
جهت تصحیح و ارتقاء خود را دارم؟

✓ آیا انتقادهای از من موجب ارتقاء نفسانی در من می شود یا مرا به رنج و عذاب می اندازد؟

✓ من چگونه و هر چند وقت یکبار، خود را توسط دانشجویان ارزیابی می کنم؟

✓ من چگونه رفتار خود با دانشجویان را کنترل و مورد نظارت قرار می دهم؟

✓ آیا من هیچ برنامه ای برای نوشتن و نگاه کردن مجدد به انتقادهای از خود دارم؟

خداوند از ما انتظار انجام کارهای بزرگ را ندارد
بلکه می خواهد کارهای کوچک را با عشقی بزرگ و
آسمانی انجام دهیم.

- ✓ کتاب خوب
- ✓ طرح درس
- ✓ طرح درس به طور کلی بدون ورود به جزئیات
- ✓ به رخ نکشیدن معلومات و عدم احساس غرور
- ✓ اعتراف به مطلبی که نمی دانیم
- ✓ حالات طبیعی در هنگام تدریس
- ✓ استفاده از جزوه
- ✓ درس را هرگز به صورت املا نگوئید و ننویسید .

- ✓ استفاده از تکنولوژی آموزشی نظیر Power point
- ✓ جلسه را با نشاط ختم کنید.
- ✓ شروع درس تند و انتها کند و بالعکس نباشد.
- ✓ یکنواخت صحبت نکنید، معلم با شور و حرارت صحبت کند.

- ✓سروقت شروع کردن
- ✓قبل از شروع هر درس درس انتهای درس جلسه قبل را یادآوری کنید.
- ✓انتظار از دانشجویان در مورد فهم درس، عدم درک و فهم دانشجویان را حمل بر نادانی آنها ندانید.
- ✓نگاه به دانشجویان

✓ دادن امکان سوال به دانشجویان ترس
دانشجو از امتحان؟ و اهمیت دادن به
امتحان

✓ پاسخ گویی به سوالات دانشجویان (حسن، سوال
نصف العلم پیامبر (ص)، هامیلتون تمامی تدریس
و یادگیری در هنر سوال کردن نهفته است.

مطرح کردن مطالب به روشنی

اجتناب از بیان دو پهلو

مثال‌های عینی کافی

مکث‌های مناسب

✓ انتخاب واژه‌های مناسب و استفاده از افعال مناسب و جمله‌بندی مناسب

✓ روشن کردن واژه‌های جدید و انتخاب واژه‌های جدید مقایسه (تشابه، اختلاف، ارتباط قسمت‌های مختلف با یکدیگر)

✓ حرکت اکوردئونی و رفت و برگشتی

✓ تکرارهای مناسب و بازگویی نکات اصلی

✓ خلاصه کردن تدریجی

✓ خوب درس دادن، خوب امتحان گرفتن و عادلانه
نمره دادن

✓ استفاده از دانشجویان جهت ترجمه به عنوان پروژه
درس

از دید دانشجو و با نظر سنجی های مختلفی که از
آنان به عمل آمده یک مدرس خوب دارای چنین
ویژگی هایی است :

(این توقعات بعضا با استانداردها، روحیات و اعتقادات
ما در تعارض است. به عبارتی ممکن است ما بعضی از
این موارد را به صلاح دانشجو ندانیم)

✓ آشنا کردن دانشجویان با منابع درسی و تشویق کردن به ادامه تحصیل

✓ آشنایی با مفاهیم نو در زمینه موضوعی خود و آشنا کردن دانشجویان با این مفاهیم

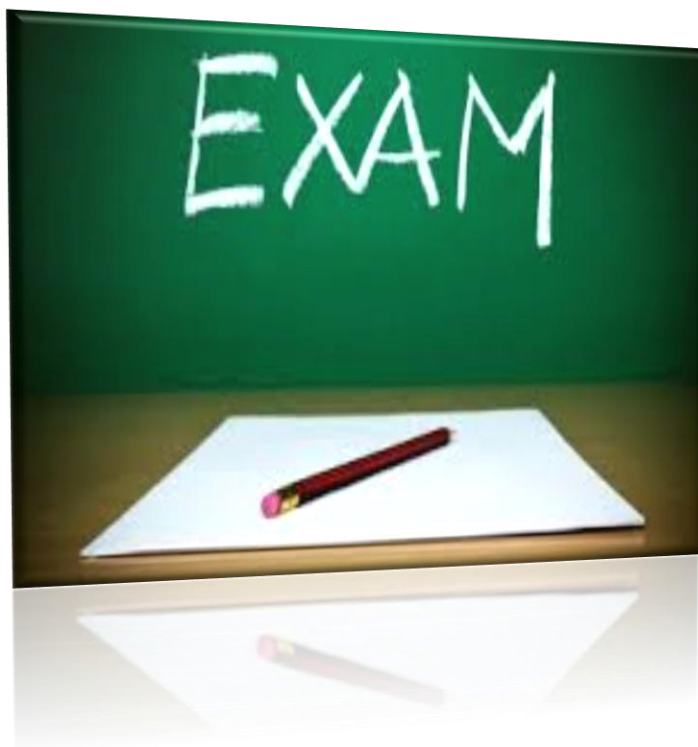
✓ آموزش درس تا جایی که دانشجو توانایی یادگیری دارد.

✓ احترام کامل نسبت به دانشجو و درست برخورد کردن با او

✓ اخلاق خوب و رعایت اصول اخلاقی و داشتن اخلاق حرفه ای

✓ ارتباط خوب و مناسب داشتن با دانشجو

✓ ارتباط گرم و صمیمی با دانشجو حتی در خارج از کلاس

✓ارائه مطالب علمی غیر درسی در کلاس

✓ارزیابی نکردن تمام دانشجویان در یک
سطح زیرا دانشجویان از لحاظ
علمی، رفاهی و ... در یک سطح نیستند.

✓ارفاق در نمره دادن

✓ استراحت دادن در کلاس در حد چند دقیقه

✓ اطلاع از خلق و خوی جوانان

✓ اطلاعات روزآمد داشتن و در اختیار دانشجو قرار دادن

✓ استفاده از به روز ترین شیوه ها و ابزار های آموزشی

✓ استفاده از تکنولوژی های روز برای آموزش هرچه بهتر
درس

✓اعتماد به دانشجو

✓امتحان در حد درک دانشجو گرفتن

✓انتخاب منبع خوب برای درس

✓انتظار از دانشجو در حدی که درس می
دهد

✓ انتقاد پذیر بودن و اصلاح اشکالات کار خود

✓ انگیزه ایجاد کردن در دانشجو

✓ ایده های نو به دانشجویان دادن

✓ برنامه مصوب داشتن برای درس

✓ بیان خوب و قوی و در عین حال ساده و روان

✓ پرهیز از سخت گیری زیاد

✓ پرهیز از ارائه تئوری های صرف

✓ تاکید بر یادگیری دانشجو در کلاس

✓ تبعیض قائل نشدن بین دانشجویان

✓ توانایی پاسخ به سوالات دانشجویان با منطق و استدلال

✓ جویا شدن از مشکلات و موانع درسی دانشجویان

✓ حساسیت نداشتن به حضور و غیاب

✓ حوصله برای یادگیری دانشجویان

✓ در دسترس بودن در دانشگاه

✓ در نظر نگرفتن تاخیرهای زیاد دانشجویان

✓ درک کردن دانشجویان شهرستانی

✓ درک مشکلات دانشجو

✓ راهنمایی درست دانشجویان در زمینه درس
و رشته تحصیلی

✓ راهنمایی دانشجو برای روش بهتر درس
خواندن

✓ سر کلاس مدام روی صندلی ننشیند.

✓ شرکت دادن دانشجو در مباحث

✓ عدم اعمال اعتقادات و نظرات شخصی

✓ عدم توجه به ظاهر دانشجو و قضاوت بر اساس
ظاهر

✓ مشورت با دانشجو در مورد تاریخ امتحان

✓ متکلم وحده نباشد و اجازه اظهار نظر به دانشجو بدهد.

✓ کمک به دانشجو در موارد خاص

✓ توجه به شایستگی های دانشجو نه فقط برگه امتحان

تجربیات شخصی:

✓اولا همیشه به آموزش عشق ورزیده ام و بهترین لحظات زندگی ام مواقعی است که سر کلاس هستم.

✓ هنگام ورود به کلاس (خصوصا جلسه اول) هیچ کاری را شروع نمی کنم تا اطمینان حاصل کنم همه ساکت شده اند و به من به عنوان مدرس توجه دارند.

✓ بعد از یک خوش و بش ساده سوال می کنم انتظارتان از درس و محتوای آن چیست؟ فکر می کنید این درس با دروس گذشته و بعدی شما چه ارتباطی دارد؟

تجربیات شخصی

✓ پس از موشکافی مورد قبل سیلابس و طرح درس را بیان می کنم سپس اشاره ای به نحوه ارزیابی و اهمیت به حضور در کلاس و سوال کردن به موقع و بدون تعارف می کنم.

✓ در هر جلسه ابتدا عنوان درس جلسه قبل و سپس عنوان درس حاضر، مقدمه در مورد آن و احتمالاً تاریخچه ای از روند پیشرفت موضوع و دانشمندان موثر را ارائه می کنم.

✓ در انتهای درس خلاصه ای از آن چه گفتم و در جلسه بعد خواهم گفت ارائه می کنم.

✓ در طول تدریس آنها را از جزوه نویسی صرف و عدم توجه به اصل مطلب بر حذر می دارم.

✓ سعی می کنم از جزوه استفاده نکنم و صورت سوال و مسئله را به کمک آن ها طرح کنم و صورت سوال را مهم تر از حل آن می دانم.

✓ تاکید به سوال کردن و بحث کردن و هرگز سوال یک دانشجو را به او تنها جواب نمی دهم.

✓ سعی می کنم تقریبا اسامی دانشجویان را در خاطر بسپارم.

✓ علیرغم اهمیت دادن به امتحان آنها را از امتحان نمی ترسانم.

✓ در تهیه سوالات امتحان دقت زیادی می کنم. حتما یکبار حل میکنم و وقت را مناسب می دهم.

✓ سر جلسه امتحان به هیچ عنوان پاسخ نمی دهم و مراقبت شدید از نظم جلسه به عمل می آورم.

✓ در اسرع وقت برگه ها را تصحیح و نتیجه را اعلام می کنم.

✓ به دانشجویانی که سر کلاس غیبت دارند هیچ گونه ارفاقی نمی کنم.

✓ حضور و غیاب حتمی بعد از جلسه میان ترم

دغدغه های خودم به عنوان یک مدرس

- ✓ تشدید بی انگیزگی و بی علاقه‌گی در دانشجویان
- ✓ عدم علاقه دانشجویان به استفاده از درس در زندگی حرفه ای خود
- ✓ تنها اصل را بر دستیابی به یک معدل خوب جهت اخذ پذیرش و ادامه تحصیل قرار دادن
- ✓ عدم بلوغ کافی به عنوان یک دانشجو

✓ پرت بودن حواس دانشجو سر کلاس

✓ اتکا بسیار زیاد به جزوه خود و بعضا دیگران آن هم در شب امتحان

✓ فکرو تعمق نکردن در مورد درس

✓ حساسیت بسیار زیاد به نمره و بی تفاوتی به یادگیری

✓ احساس این که سر کلاس می رویم که فقط جزوه بنویسیم و لزومی به گوش کردن نیست.

✓ سوال و بحث نکردن سر کلاس و بی توجه بودن به سوالات دیگران

✓ خسته شدن سر کلاس

✓ آگاه نبودن از نحوه درس خواندن و مطالعه

دغدغه های همکاران جوان

- ✓ عدم اختیار در انتخاب تدریس دروس مورد علاقه
- ✓ توقعات بیش از حد در زمینه های پژوهشی و غیره
از عضو هیئت علمی جوان علاوه بر تدریس
- ✓ عدم آشنایی با محیط و مشکلات اولیه

لئون تولستوی

بهترین معلم کسی است که دارای قابلیت
خلق روش‌های تازه است و بهترین
روش‌ها، روش خاصی نیست، بلکه یک
هنر است، هر معلم باید تلاش کند در
خود قابلیت کشف روش‌های جدی را
بپروراند.

